

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ, ЕКОНОМІКИ ТА ФІНАНСІВ

Кафедра фінансів, банківської і страхової справи

Затверджую:

Директор ННІМЕФ

_____ О.Л. Фещенко

“ ___ ” _____ 2019р.

Схвалено на засіданні кафедри фінансів,
банківської і страхової справи

Протокол №__ від “__” 2019р.

Завідувач кафедри _____ О.І. Дацій

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Статус дисципліни основна

Освітньо-професійна програма вищої освіти галузі знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Спеціалізація: «Фінанси, банківська справа та страхування»

Форма навчання денна Курс 1

Семестр перший

Обсяг в кредитах ЄКТС/Всього годин: 5/150 за навчальним планом (від січень 2019р.):

- лекції(Л) 40
- семінарські (С) 34
- практичні заняття (ПЗ) _____
- лабораторні заняття (ЛЗ) _____
- самостійна робота студентів (СРС) 76

Робоча навчальна програма складена на основі навчальної програми дисципліни «Фінанси», підготовленої професором Братусь Г.А. та затвердженої на засіданні кафедри банківської і страхової справи (протокол № 11 від 23.04.2019 р.).

Розробник робочої програми навчальної дисципліни: професор МКА Братусь Г.А.

Київ МАУП

II. Метавивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни – формуванні системи знань з теорії, методології та практичного здійснення управління фінансами підприємств, операційною та інвестиційною діяльністю, визначенні стратегії і тактики фінансового забезпечення суб'єктів господарювання в умовах ринкових відносин і динамічного розвитку економіки.

Завдання дисципліни:

- вивчення сутності та функцій фінансів підприємств;
- розуміння принципів та методів організації фінансів підприємств;
- вивчення складу, структури фінансових ресурсів та джерел їх формування;
- набуття знань щодо основ організації фінансування оборотних активів та фінансового забезпечення відтворення матеріальних необоротних активів;
- формування знань про оподаткування підприємств та оволодіння практикою розрахунку податкових платежів;
- набуття студентами практичних вмінь оцінювати фінансовий стан підприємства;
- оволодіння методами фінансового планування;
- розуміння основ здійснення санації підприємств.

Предмет дисципліни вивчення дисципліни є економічні відносини, що виникають у процесі управління фінансами підприємств.

Статус дисципліни – основна.

Місце навчальної дисципліни освітній програмі. Засвоєння дисципліни базується на знаннях студентів, набутих при вивченні таких дисциплін як «Фінанси», «Фінанси підприємств», «Корпоративні фінанси», «Фінансовий аналіз», «Управління фінансовою санацією», «Оподаткування суб'єктів підприємництва», «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством», «Менеджмент», «Економіка підприємств, тощо

Компетентності та програмні результати навчання

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні оволодіти знаннями щодо:

- сутності і функцій фінансового менеджменту;
- організації фінансового менеджменту на підприємстві;
- стратегії і тактики фінансового менеджменту;
- організаційне та інформаційне забезпечення фінансового менеджменту;
- сутності і видів грошових потоків підприємства;
- інструментарію управління грошовими потоками;
- методичного інструментарію оцінювання вартості грошей у часі та його застосування у фінансових розрахунках;
- організацію та інструментарію управління прибутком;
- управління формуванням і використанням прибутку;
- формування і фінансування оборотних активів;
- сутності капіталу та його ролі у діяльності підприємства;
- форми функціонування капіталу та їхніх характеристик;
- теорії структури капіталу;
- інструментарію управління інвестиціями на підприємстві;
- сучасних концепцій управління ризиками;
- методів нейтралізації фінансових ризиків;
- методів аналізу фінансових звітів;
- сутності і методів антикризового фінансового управління;
- моделей прогнозування банкрутства підприємства.

Передумови для вивчення дисципліни

Розвиток ринкової економіки, умови жорсткої конкуренції, динамічні зміни у зовнішньому середовищі потребують нових підходів до управління підприємством. Важливе місце у системі менеджменту підприємства посідає управління фінансами, від ефективності та якості якого залежить рівень рентабельності підприємства, його платоспроможність та фінансова стійкість, темпи його економічного зростання та ринкова вартість. Управління фінансами впевнено входить у вітчизняну практику господарювання, застосовуючи багатий арсенал накопичених ринковою економікою методів.

III. Очікувані результати навчання

Після вивчення дисципліни студент повинен уміти:

- прогнозувати грошові потоки підприємства;
- виявляти вплив факторів на кінцевий фінансовий результат підприємства;
- аналізувати фінансові ризики;
- прогнозувати грошові потоки для забезпечення стабільного функціонування підприємств;
- формуванню стратегію ефективного розміщення фінансових ресурсів підприємства;
- використовувати бюджетування для підвищення інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності підприємства;
- управляти дебіторською заборгованістю підприємства;
- управляти запасами підприємства;
- контролювати ефективність антикризового фінансового управління, визначати вплив антикризових заходів на основні фінансові параметри підприємства;
- використовувати багатофакторні кореляційно-регресійні моделі для оперативного регулювання структури витрат загального бюджету підприємства.

IV. Критерії оцінювання результатів навчання

Підсумковий контроль знань студентів формується на підставі сумарного рейтингу, що включає рейтингові оцінки під час поточного контролю та рейтингову оцінку на екзамені (заліку).

Згідно критеріям оцінки знань студентів за сумарним рейтингом (табл. 1) виставляється екзаменаційна оцінка.

Таблиця 1

Критерії оцінки знань студентів за сумарним рейтингом

Якісна характеристика	Кількість балів	Рейтингова оцінка	Додаткові умови
Відмінно	90-100 балів	A	
Дуже добре	82-89 балів	B	
Добре	75-81 бал	C	
Задовільно	68-74 бали	D	
Достатньо, задовільно	60-67 балів	E	
Незадовільно	35-59 балів	EX,	можливість повторного складання
Незадовільно	1-34 бали	F	повторне вивчення*

*У останньому випадку відповідно до «Положення про систему триступеневого контролю знань студентів Міжрегіональної Академії управління персоналом» студенту рекомендується повторне слухання курсу.

Може передбачатися оцінювання за співвідношенням 85:15. В цьому випадку на залік/екзамен відводиться 15 балів (1-5 за відповідь на кожне з трьох питань екзаменаційного білету) або тестові чи інші залікові завдання.

Максимальна сума балів (поточна рейтингова + підсумкова екзаменаційна) складає 100 балів, а мінімальна сума балів по поточному контролю – 60 балів (допуск до здійснення підсумкового контролю знань).

Рекомендована шкала балів оцінювання поточного та підсумкового контролю наведено нижче в табл.2.

V. Засоби діагностики результатів навчання

Контроль є невід’ємною складовою навчання з дисципліни «Фінанси» проводиться з метою оцінки навчальних досягнень студентів в оволодінні страхуванням згідно з визначеним чинною програмою рівнем досягнень, оцінки ефективності навчального процесу, підвищення мотивації до навчання.

Система контролю має комунікативну спрямованість, що дозволяє визначити рівень сформованості навичок і вмій механізмів страхування. Вона характеризується зв’язністю і зростаючою складністю, і включає поточний і підсумковий види контролю.

Цілі та зміст різних видів контролю мають відповідати цілям, завданням та змісту навчання. Порядок нарахування балів і виставлення оцінок під час виконання студентами контрольних завдань зумовлюється обраним видом контролю і повинен бути зручним і практичним. Результати контролю виступають показниками успішності студентів, які можна співвідносити з очікуваними навчальними досягненнями в оволодінні страхуванням.

Таблиця 2

Розподіл балів за якими оцінюються різні види робіт

	Змістовний модуль 1					Змістовний модуль 2						РАЗОМ (мінімум)	РАЗОМ (максимум)	ЕКЗАМЕН	УСЬОГО
Бали за модуль	25-35					25-35						30	70	30	100
Теми/ типи контролю	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11				
ПК		5			5		5			5		5	15		
РТ				5		5			5			5	15		
МК		5		5				5		5		5	20		
М					5						5	5	10		
ІР		5								5		10	10		

Тип контролю:

ПК – поточний контроль (відповіді на семінарах, доповнення)

РТ – розв’язок задач/ тестування

МК – міні-контрольна

М – модульна контрольна робота

ІР – індивідуальна робота

Поточний контроль реалізується на практичних заняттях шляхом усного опитування, перевірки конспектів, виконанням тестів і контрольних робіт, різновидів самостійної роботи, зокрема написання рефератів, творчих завдань тощо.

Завдання для проведення поточного контролю розробляються викладачами з урахуванням особливостей навчання страхуванню на відповідному курсі.

Метою підсумкового контролю, що проводиться наприкінці відповідного семестру, є визначення рівня володіння студентами засобами страхування відповідно до рейтингової системи оцінювання знань, яка додається до робочої програми навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту/заліку, який складається письмово. Залік проводиться у формі відповідей комбінованого тесту, який включає наступні різновиди роботи – теоретичні визначення та розрахункові завдання. Іспит проводиться у формі відповідей на питання екзаменаційного білету за вивченими темами та включає три теоретичних питання та одне розрахункове. Обидві частини застосовуються з метою перевірки сформованості конкретних навичок і вмінь страхування.

VI. Програма навчальної дисципліни

Таблиця 3

Структура навчальної дисципліни

№	Курс <u>4</u> Семестр <u>7</u> Обсяг в кредитах ЄКТС/ Всього годин у семестрі <u>5/150</u> Назва теми	Кількість годин, з них					Форма контролю	Примітка
		Лекції (Л)	Семінар. зан.	Практ. Лаб. Зан. (ПЗ, ЛЗ)	Інд.-конс. Роб. (ІКР)	Сам. Роб. Студ. (СРС)		
Змістовний модуль 1.								
1.	Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту	4	2			4	У,Т,СР	
2.	Система забезпечення фінансового менеджменту	4	2			4	У,Т,СР, КР	
3.	Управління грошовими потоками на підприємстві	4	2			4	У,Т,СР	
4.	Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках	4	4			8	У,СР,Т	
5.	Управління прибутком	4	2			8	У, ПК,СР	
Змістовний модуль 2.								
6.	Управління активами	4	4			8	У,Т,СР	
7.	Вартість (ціна) і оптимізація структури капіталу	2	2			8	У,Т,СР, КР	
8.	Управління інвестиціями	4	4			8	У,Т,СР	
9.	Управління фінансовими ризиками	6	4			12	У,Т,СР, ПК	
10.	Аналіз фінансових звітів	4	4			4	У,Т,СР, ПК	
11.	Внутрішньофірмове фінансове прогнозування та планування	4	4			8	У,Т,СР, ПК	
12.	Антикризове фінансове управління на підприємстві	4	4			8	У,Т,СР, ПК	
	Разом годин:	40	34			76		

Форми контролю є: усне опитування (У); контрольні роботи (КР); перевірка конспектів (ПК); перевірка завдань для самостійної роботи (СР); тестування (Т).

6.1. Плани лекцій

Лекції 1

Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

- 1.1. Виникнення і етапи розвитку фінансового менеджменту
- 1.2. Сутність, мета і завдання фінансового менеджменту на підприємстві
- 1.3. Предмет і об'єкт фінансового менеджменту
- 1.4. Принципи та функції фінансового менеджменту
- 1.5. Механізм фінансового менеджменту

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-13,16-18,26-31, 33-35,]

Лекція 2

Тема 2. СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

- 2.1 Поняття системи забезпечення фінансового менеджменту.
- 2.2. Підсистема організаційного забезпечення фінансового менеджменту
- 2.3. Підсистема інформаційного забезпечення фінансового менеджменту.
- 2.4. Підсистема оцінки фінансово стану підприємства.
- 2.5. Підсистема фінансового планування і прогнозування.
- 2.6. Підсистема фінансового контролю.

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-13,16-18,26-31, 33-35]

Лекція 3

Тема 3. УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

- 3.1. Суть і класифікація грошових потоків підприємства.
- 3.2. Необхідність, основні принципи, цілі і завдання управління грошовими потоками підприємства.
- 3.3. Етапи організації управління грошовими потоками.
- 3.4. Оптимізація грошових потоків..

Рекомендовані джерела інформації [1, 6 -13,16-18, 20, 26-30, 33-35]

Лекція 4

Тема 4. ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ ГРОШЕЙ У ЧАСІ ТА ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ У ФІНАНСОВИХ РОЗРАХУНКАХ

- 4.1 Суть і практичне використання оцінки вартості грошей в часі
- 4.2 Майбутня вартість грошей, її визначення і використання у фінансових розрахунках.
- 4.3 Справжня вартість грошей, її визначення і використання у фінансових розрахунках.
- 4.4 Фінансові ренти (ануїтети) і їх практичне використання.

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-14,16-18, 21, 24-31, 33-35]

Лекція 5

Тема 5. УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ

- 5.1. Управління доходами і витратами підприємств.
- 5.2. Цінова політика підприємства, методи встановлення цін
- 5.3 Управління прибутком в процесі господарської діяльності підприємства.
- 5.4 Операційний левирідж як механізм управління формуванням прибутку.
- 5.5 Фінансовий важіль.

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-14,16-18,24-31, 33]

Лекція 6

Тема 6 УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ

- 6.1. Суть і значення управління активами підприємства.
- 6.2. Зміст і задачі управління оборотними активами.
- 6.3. Управління дебіторською заборгованістю.
- 6.4. Управління грошовими коштами.
- 6.5. Управління запасами
- 6.6. Управління необоротними активами.
- 6.7. Стратегія фінансування поточних активів..

Рекомендовані джерела інформації [1-9, 11-14,16-18,24-31, 33-35]

Лекція 7

Тема 7. ВАРТІСТЬ (ЦІНА) І ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ

- 7.1. Економічна суть капіталу та значення управління ним у системі фінансового менеджменту
- 7.2 Принципи формування капіталу новостворюваного підприємства.
- 7.3. Політика формування власних фінансових ресурсів.
- 7.4 Політика залучення позикових засобів.
- 7.5 Вартість капіталу і принципи її оцінки.
- 7.6 Оптимізація структури капіталу.

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-14,16-19,24-31, 33]

Лекція 8

Тема 8. . УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ

- 8.1. Сутність і класифікація інвестицій
- 8.2. Мета, сутність і задачі управління інвестиціями
- 8.3. Управління капітальними інвестиціями
- 8.4. Оцінка ефективності інвестиційних проектів
- 8.5. Управління джерелами фінансування капітальних інвестицій
- 8.6. Управління фінансовими інвестиціями
- 8.7. Методи оцінки ефективності фінансових інвестицій
- 8.8. Управління формуванням портфеля фінансових інвестицій

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-14,16-18,24-31, 33]

Лекція 9

Тема 9. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ

- 9.1. Сутність і класифікація фінансових ризиків.
- 9.2. Основи управління фінансовими ризиками підприємства.
- 9.3. Оцінка фінансових ризиків.
- 9.4. Внутрішньофірмові механізми зменшення фінансових ризиків.
- 9.5. Механізми зовнішнього зменшення дії фінансових ризиків

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-14,16-18,24-31, 33]

Лекція 10

Тема 10. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ ЗВІТІВ

- 10.1. Сутність, завдання та методи аналізу фінансових звітів.
- 10.2. Аналіз бухгалтерського балансу.

- 10.3. Аналіз звіту про фінансові результати.
- 10.4. Аналіз звіту про рух грошових коштів.
- 10.5. Аналіз звіту про власний капітал
- 10.6. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства.

Рекомендовані джерела інформації [1, 6-9, 11-14, 16-18, 22, 23, 27-32]

Лекція 11

Тема 11. ВНУТРІШНЬОФІРМОВЕ ФІНАНСОВЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ

- 11.1. Прогнозування і планування як основа управління підприємством.
- 11.2. Бюджетування як сучасна система планування на підприємстві.
- 11.3. Перспективне фінансове планування (бюджетування) на підприємстві.
- 11.4. Поточне фінансове планування (бюджетування) на підприємстві.
- 11.5. Оперативне фінансове планування (бюджетування) на підприємстві.

Рекомендовані джерела інформації [1-9, 11-18, 24-31, 33]

Тема 12. АНТИКРИЗОВЕ ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

- 12.1. Сутність та основні завдання антикризового фінансового управління підприємством
- 12.2. Система раннього попередження та реагування
- 12.3. Прогнозування банкрутства підприємства
- 12.4. Управління фінансовою санацією підприємства
- 12.5. Фінансова санація в ході провадження справи про банкрутство
- 12.6. Реструктуризація підприємства в системі антикризового фінансового управління

V. Плани семінарських занять

Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Сутність фінансового менеджменту. Функції фінансового менеджменту і їх значення. Фінансовий менеджмент як система управління фінансовими ресурсами підприємства. Необхідність і ефективність фінансового менеджменту і умови її досягнення. Мета фінансового менеджменту. Основні завдання фінансового менеджменту. Забезпечення максимізації прибутку і ринкової вартості підприємства в реалізації кінцевих інтересів його власників. Стратегія і тактика фінансового менеджменту. Об'єкти і суб'єкти фінансового менеджменту. Завдання фінансового менеджменту.

Механізм фінансового менеджменту. Місце фінансового менеджменту в організаційній структурі підприємств. Методи і прийоми фінансового менеджменту.

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-13, 16-18, 26-31, 33-35,]

Тема 2. СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Методологічні основи побудови системи забезпечення фінансового менеджменту. Організаційне забезпечення фінансового менеджменту. Характеристика моделі фінансової інфраструктури підприємства. Інформаційне забезпечення фінансового менеджменту. Фінансова інформаційна база та загальні вимоги до неї. Основні користувачі фінансової інформації.

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-13, 16-18, 26-31, 33-35]

Тема 3. УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Поняття грошового потоку. Значення грошових потоків у діяльності підприємства. Оптимізація грошових потоків. Види грошових потоків і їх класифікація. Принципи управління грошовими потоками. Складання звіту про рух грошових коштів.

Вхідні грошові потоки і їх характеристика. Зміст і завдання управління вхідними грошовими потоками. Управління грошовими потоками, пов'язаними з операційною діяльністю. Управління грошовими потоками, пов'язаними з фінансовими операціями. Управління вихідними грошовими потоками. Зміст і завдання управління вихідними грошовими потоками. Управління грошовими потоками: оплата рахунків суб'єктів господарювання, перерахування коштів у бюджет і цільові державні фонди, погашення зобов'язань по кредитах і інших боргових зобов'язаннях, витрати на оплату праці.

Планування надходження і використання грошових коштів. Розробка і застосування платіжного календаря.

Рекомендовані джерела інформації [1, 6 -13,16-18, 20, 26-30, 33-35]

Тема 4. ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ ГРОШЕЙ У ЧАСІ ТА ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ У ФІНАНСОВИХ РОЗРАХУНКАХ

Необхідність і значення визначення вартості грошей в часі. Фактори, що впливають на зміну вартості грошей в часі. Вплив інфляції на зміну вартості грошей. Ризик і його вплив на зміну вартості грошей.

Нарахування простих і складних процентів. Майбутня вартість грошей і її зміст. Поняття компаундирування. Розрахунок майбутньої вартості грошей з урахуванням ануїтетів. Використання процентного фактора у розрахунках майбутньої вартості грошей.

Теперішня вартість грошей і її зміст. Поняття дисконтування і сфери його застосування. Визначення суми дисконту. Визначення чистого дисконтного доходу. Розрахунок теперішньої вартості ануїтетів. Поточна вартість довічної рента. Використання процентного фактора при розрахунках теперішньої вартості грошей. Врахування фактора часу в розрахунках вартості облігацій і акцій.

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-14,16-18, 21, 24-31, 33-35]

Тема 5. УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ

Зміст і завдання управління прибутком. Інформаційна база управління прибутком. Управління прибутком від операційної діяльності. Зовнішні та внутрішні фактори. Управління формуванням собівартості. Розрахунок граничної виручки і граничних витрат. Аналіз беззбитковості виробництва. Операційний леверидж. Управління формуванням прибутку від іншої операційної діяльності. Формування прибутку від фінансових операцій. Сутність і завдання управління розподілом прибутку. Фактори, що впливають на розподіл загального прибутку. Управління використанням чистого прибутку. Аналіз використання прибутку. Дивідендна політика.

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-14,16-18,24-31, 33]

Тема 6. УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ

Склад і структура активів підприємства. Оцінка активів. Зміст і завдання управління оборотними активами. Управління виробничими запасами. Управління дебіторською заборгованістю. Визначення оптимальної структури дебіторської заборгованості. Забезпечення ефективного контролю за рухом і своєчасним поверненням дебіторської заборгованості. Інкасації дебіторської заборгованості. Методи рефінансування дебіторської заборгованості. Управління грошовими коштами. Оптимізація залишку грошових коштів підприємства.

Джерело формування оборотних активів підприємств і шляхи забезпечення їх оптимальної структури. Стратегія фінансування оборотних активів: агресивна модель, консервативна модель, компромісна модель.

Управління необоротними активами підприємства. Управління основними засобами, нематеріальними активами.

Рекомендовані джерела інформації [1-9, 11-14,16-18,24-31, 33-35]

Тема 7. ВАРТІСТЬ (ЦІНА) І ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ

Сутність капіталу підприємства. Класифікація капіталу. Визначення загальної потреби в капіталі. Фактори, що впливають на обсяг капіталу. Власний капітал і його формування. Статутний капітал. Пайовий капітал. Резервний капітал. Нерозподілений прибуток. Управління формуванням власного капіталу.

Позичковий капітал. Довгострокові фінансові зобов'язання. Короткострокові фінансові зобов'язання. Кредиторська заборгованість. Управління позичковим капіталом. Управління кредиторською заборгованістю.

Вартість капіталу. Вартість капіталу як міра прибутковості. Норма капіталу. Базова концепція визначення вартості капіталу. Визначення вартості власного капіталу. Вартість акціонерного капіталу. Оцінка позичок. Оцінка загальної вартості капіталу. Інфляція і ринкова вартість капіталу. Розрахунок середньозваженої вартості капіталу. Фінансовий леверидж. Ефект фінансового левериджу. Структура капіталу. Фактори, що впливають на структуру капіталу. Управління структурою капіталу. Оптимізація структури капіталу. Політика підприємства щодо структури капіталу. Вплив структури капіталу на вартість підприємства.

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-14,16-19,24-31, 33]

Тема 8. . УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ

Сутність і класифікація інвестицій. Зміст і завдання управління інвестиціями. Види інвестицій. Формування інвестиційної політики. Форми реальних інвестицій і особливості управління ними. Капітальні вкладення. Види інвестиційних проєктів і вимоги до їх розробки. Методи оцінки ефективності інвестиційних проєктів. Окупність капітальних вкладень і її розрахунок. Особливості управління інноваційними інвестиціями підприємств. Управління реалізацією реальних інвестиційних проєктів. Порядок розробки бюджету капітальних вкладень.

Управління джерелами фінансування капітальних вкладень. Амортизаційна політика підприємства. Використання прибутку. Інструменти довготермінового фінансування інвестицій. Визначення оптимальної структури джерел фінансування капіталовкладень.

Фінансова інвестиційна діяльність підприємства. Управління фінансовими інвестиціями. Вкладення коштів у цінні папери. Розміщення коштів на депозитних рахунках, Портфель фінансових вкладень і принципи його формування Методи оцінки інвестиційного портфеля з урахуванням ризику. Диверсифікація інвестиційного портфеля. Ризикові інвестиції (венчурний капітал).

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-14,16-18,24-31, 33]

Тема 9. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ

Економічна сутність фінансових ризиків і їх класифікація. Основні види фінансових ризиків: валютний, депозитний, процентний, інфляційний, інвестиційний, кредитний. Фактори, що впливають на рівень фінансових ризиків. Визначення рівня ризику і його впливу на

фінансовий стан підприємства і його прибутковість. Зміст управління фінансовими ризиками. Процес їх прогнозування і нейтралізації у фінансовій діяльності підприємств.

Методи розрахунку ризиків. Економіко-статистичні методи оцінки рівня ризиків. Експертні методи оцінки. Аналогові методи оцінки. Премія за ризик і порядок її визначення. Способи уникнення і нейтралізації фінансових ризиків. Страхування ризиків. Використання механізмів диверсифікації.

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-14,16-18,24-31, 33]

Тема 10. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ ЗВІТІВ

Призначення й види фінансових звітів. Методи оцінки фінансових звітів. Склад, характеристика та зміст фінансової звітності підприємства. Бухгалтерський баланс і його значення для аналізу фінансового стану підприємства. Аналіз звіту про фінансові результати підприємства. Аналіз звіту про рух грошових коштів. Критерії і методика оцінки незадовільної структури балансу підприємств. Система показників фінансового стану підприємства та їх оцінка. Аналіз економічного потенціалу підприємства. Комплексний аналіз фінансового стану підприємства.

Рекомендовані джерела інформації [1, 6-9, 11-14,16-18, 22, 23, 27-32]

Тема 11. ВНУТРІШНЬОФІРМОВЕ ФІНАНСОВЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ

Фінансове прогнозування і планування в системі фінансового менеджменту. Цілі і завдання внутрішньофінансового прогнозування і планування. Методи фінансового прогнозування і планування.

Бюджетування і його сутність. Види бюджетів. Складання бюджетів (кошторисів). Методика розрахунку основних фінансових показників бюджетів. Оперативне фінансове планування як основа внутрішньофінансового контролю.

Рекомендовані джерела інформації [1-9, 11-18,24-31, 33]

Тема 12. АНТИКРИЗОВЕ ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Зміст та завдання антикризового фінансового управління підприємством. Методи прогнозування банкрутства підприємства. Фінансова санація підприємства як елемент антикризового управління. Менеджмент санації підприємства, його функції та завдання. Методи фінансування санації підприємства. Управління залученням зовнішніх фінансових джерел та внутрішніми джерелами фінансування. Реструктуризація в системі антикризового фінансового управління підприємством.

6.3. Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

1. Фінансовий менеджмент як система управління фінансами підприємства.
2. Особливості організації фінансового менеджменту в залежності від різних організаційно-правових форм та форм власності підприємств.

Тема 2. СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

1. Зміст і склад фінансової інформації.
2. Загальні вимоги до інформаційної бази фінансового менеджменту підприємства.
3. Сутність і склад зовнішніх і внутрішніх потоків інформації, особливості їх організації і контролю на підприємстві.

Тема 3. УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1. Основні класифікаційні ознаки і характеристика відповідних видів грошових потоків.
2. Сутність і основні складові оптимізації грошових потоків підприємства.
3. Методи оптимізації надлишкового грошового потоку.
4. Методологія забезпечення вирівнювання і синхронізації грошових потоків.

Тема 4. ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ ГРОШЕЙ У ЧАСІ ТА ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ У ФІНАНСОВИХ РОЗРАХУНКАХ

1. Необхідність врахування зміни вартості грошей в часі при прийнятті фінансових рішень.
2. Фактор ризику та його вплив на зміну вартості грошей в часі.
3. Вплив фактору ліквідності в процесі визначення вартості грошей у часі.
4. Інфляція та її вплив на визначення вартості грошей в часі.

Тема 5. УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ

1. Управління прибутком, отриманим від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства.
2. Сутність і завдання управління розподілом прибутку підприємства.
3. Управління використанням чистого прибутку підприємства.
4. Характеристика підходів щодо формування дивідендної політики.

Тема 6. УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ

1. Особливості вибору типу комплексної політики оперативного управління оборотними активами підприємства і поточними пасивами.
2. Характеристика агресивного, консервативного і поміркованого підходу до формування поточних активів.
3. Методологія оптимізації постачання на основі моделі Уілсона.
4. Особливості практичного застосування оптимізаційних моделей управління грошовими активами підприємства (модель Баумола, модель Міллера-Орра).

Тема 7. ВАРТІСТЬ (ЦІНА) І ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ

1. Вартість капіталу як міра прибутковості підприємства.
2. Управління формуванням власного капіталу підприємства.
3. Управління формуванням позикового капіталу підприємства
4. Основи теорій структури капіталу.

Тема 8. УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ

1. Основні критерії класифікація інвестицій та характеристика основних класифікаційних груп.
2. Методика розрахунку основних показників оцінки ефективності реальних інвестиційних проектів.

3. Методи оцінки ефективності окремих фінансових інструментів інвестування.
4. Основні етапи формування портфеля фінансових інвестицій.

Тема 9. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ

1. Необхідність врахування ризику при прийнятті фінансових рішень.
2. Основні джерела виникнення фінансових ризиків підприємства.
3. Основні методи оцінки фінансових ризиків.
4. Особливості застосування методів управління фінансовими ризиками на підприємстві.

Тема 10. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ ЗВІТІВ

1. Вплив масштабності підприємства, рівня диверсифікації його діяльності на особливості аналізу його фінансової звітності.
2. Особливості і мета аналізу кожної форми фінансової звітності.

Тема 11. ВНУТРІШНЬОФІРМОВЕ ФІНАНСОВЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ

1. Особливості підсистем фінансового планування (стратегічного, поточного та оперативного планування).
2. Характерні риси бюджетування.
3. Види бюджетів підприємства і особливості їх складання

Тема 12. АНТИКРИЗОВЕ ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1. Методи прогнозування банкрутства підприємства.
2. Система факторів, що обумовлюють кризовий фінансовий розвиток підприємства.
3. Етапи управління санацією підприємства.
4. Форми реорганізації підприємства.

Теми рефератів

Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

1. Етапи становлення світового та вітчизняного фінансового менеджменту.
2. Принципи організації фінансового менеджменту.
3. Особливості фінансового менеджменту, пов'язані з формою власності і сферою здійснення бізнесу.
4. Місце фінансового менеджменту в організаційній структурі підприємства.

Тема 2. СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

1. Ієрархічна та функціональна будови центрів управління підприємством.
2. Види центрів відповідальності та їх характеристика.
3. Сутність та функції фінансового контролінгу.
4. Система фінансового моніторингу.
5. Вплив облікової політики на результати управлінських рішень.

Тема 3. УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1. Поняття грошового потоку та його значення в забезпеченні кругообігу капіталу.

2. Фактори, що впливають на абсолютну суму грошового потоку, - виручка від реалізації продукції. Шляхи збільшення абсолютної суми грошового потоку.

3. Фактори, що впливають на формування грошового потоку, - виручка від реалізації продукції в часі. Шляхи прискорення надходження виручки від реалізації.

4. Зарубіжний досвід управління грошовими потоками підприємства.

Тема 4. ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ ГРОШЕЙ У ЧАСІ ТА ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ У ФІНАНСОВИХ РОЗРАХУНКАХ

1. Необхідність і сутність визначення часової вартості грошей.

2. Проблеми застосування принципів компаундирування та дисконтування в Україні. Значення встановлення зміни часової вартості грошей у світовому господарстві.

Тема 5. УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ

1. Розробка цінової політики та її оптимізація.

2. Управління собівартістю продукції та її вплив на формування прибутку від реалізації.

3. Роль операційного аналізу в управлінні прибутком.

4. Теорії дивідендної політики.

Тема 6. УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ

1. Активи як об'єкт фінансового менеджменту.

2. Ризик в контексті управління оборотними активами

3. Сутність та значення факторингу при управлінні дебіторською заборгованістю підприємства.

4. Сутність та значення форфейтингу при управлінні дебіторською заборгованістю підприємства.

5. Облік векселя як метод рефінансування дебіторської заборгованості підприємства.

6. Моделі оптимізації залишку грошових активів: переваги та недоліки.

7. Моделі оптимізації запасів товарно-матеріальних цінностей: переваги та недоліки.

Тема 7. ВАРТІСТЬ (ЦІНА) І ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ

1. Інфляція та ринкова вартість капіталу.

2. Вплив структури капіталу на вартість підприємства.

3. Методи оптимізації структури капіталу.

Тема 8. . УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ

1. Особливості управління інноваційними інвестиціями підприємств.

2. Управління джерелами фінансування капітальних вкладень.

3. Інвестиційний клімат та його вплив на інвестиційну діяльність підприємств.

Тема 9. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ

1. Визначення рівня ризику та його впливу на фінансовий стан підприємства і його прибутковість.

2. Процес прогнозування та нейтралізації фінансових ризиків в фінансовій діяльності підприємств.

3. Сучасний стан та проблеми застосування способів нейтралізації фінансових ризиків.

Тема 10. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ ЗВІТІВ

1. Призначення і види фінансових звітів.
2. Критерії і методика оцінки незадовільної структури балансу підприємств.

Тема 11. ВНУТРІШНЬОФІРМОВЕ ФІНАНСОВЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА планування

1. Значення фінансового прогнозування і планування в фінансового менеджменті.
2. Перспективне фінансове планування і фінансова стратегія.
3. Бюджетування в системі фінансового планування.

Тема 12. АНТИКРИЗОВЕ ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1. Моделі прогнозування банкрутства суб'єктів господарювання.
2. Фінансовий контролінг у системі антикризового управління.
3. Реструктуризація підприємства в системі антикризового фінансового управління.
4. Правове та організаційне забезпечення санаційних і ліквідаційних процедур.

6.4. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється в формі індивідуальних консультацій зі студентами по питанням тематичного навчального плану, завданням для самостійного для самостійної роботи студентів та виконанню контрольних (реферативних) робіт. Час проведення встановлюється згідно з графіком, затвердженим на засіданні кафедри.

VII. Форми поточного та підсумкового контролю

У процесі вивчення дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль знань студентів.

Екзаменаційна оцінка виставляється відповідно до сумарного рейтингу студента.

Приблизне рекомендоване співвідношення між балами за роботу протягом семестру та безпосередньо за екзаменаційну роботу складає 65:35.

Поточний контроль знань, який здійснюється протягом семестру, базується на таких видах навчальних робіт:

- а) робота на семінарах над теоретичними питаннями курсу: ґрунтовні відповіді, фіксовані виступи, доповнення;
- б) розв'язок задач та виконання тестів;
- в) написання контрольних робіт: міні контрольних (за поточною темою) та модульних контрольних робіт (підсумкових за рядом тем).

Рекомендована шкала балів за видами навчальних робіт в таблиці 4.

Таблиця 4

Шкала балів за видами навчальних робіт

№ ч/тт	Види навчальних робіт	Максимальна оцінка у балах за виконання	Примітка
1.	Відповіді на семінарах	0-5	За семінар, незалежно від кількості відповідей
2.	Доповнення	2,5	За семінар

3.	Розв'язок задач: -індивідуальний; - участь у колективному розв'язку	0-5 2,5	За практичне заняття незалежно від кількості задач; За заняття
4.	Тестування	0-5	За одне правильно виконане завдання
5.	Фіксований виступ (аналіз проблеми)	0-5	За один виступ
6.	Міні-контрольні (за поточною темою)	0-5	Загалом за контрольну
7.	Модульні контрольні роботи	0- 10	За одну роботу

Тестування та міні контрольні можуть здійснюватися за матеріалами, наведеними у розділі VI «Завдання для самостійної роботи студентів». Теми фіксованих виступів пропонуються до кожного заняття курсу у розділі V «Плани семінарських занять».

Модульні контрольні роботи проводяться у формі тестів і задач, оскільки такий варіант контролю знань оптимальний як з точки зору зручності перевірки робіт, так і з точки зору можливості використання комп'ютерних технологій проведення цих робіт. У разі потреби контрольні роботи можуть здійснюватися і у традиційній формі письмової відповіді на поставлені запитання. У такому випадку завданнями контрольних робіт можуть виступати питання підсумкового контролю, кількість яких буде обмежена тематичним спрямуванням відповідного модулю.

Протягом викладання дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль знань студентів за наступною схемою:

Таблиця 5

Тема		Форма контролю
Модуль 1.		
1	Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту	Усний контроль знань студентів та тестові завдання протягом семінарського заняття.
2	Система забезпечення фінансового менеджменту	Усний контроль знань студентів та тестові завдання протягом семінарського заняття. Міні-контрольна.
3	Управління грошовими потоками на підприємстві	Усний контроль знань студентів та тестові завдання протягом семінарського заняття.
4	Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках	Усний контроль знань студентів протягом практичного заняття, тестові завдання протягом семінарського заняття, включаючи вирішення задач наведених в Навчальній програмі дисципліни.
5	Управління прибутком	Вибіркова перевірка знань студентів по питанням тем 1-5. Модульна контрольна.
Модуль 2.		
6	Управління активами	Вибіркова перевірка знань студентів по питанням, передбачених до самостійного вивчення, тестові завдання протягом семінарського заняття, включаючи

		вирішення задач наведених в Навчальній програмі дисципліни.
7	Вартість (ціна) і оптимізація структури капіталу	Усний контроль знань студентів та тестові завдання протягом семінарського заняття.
8	Управління інвестиціями	Усний контроль знань студентів та тестові завдання протягом семінарського заняття, включаючи вирішення задач наведених в Навчальній програмі дисципліни
9	Управління фінансовими ризиками	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття, тестові завдання протягом семінарського заняття
10	Аналіз фінансових звітів	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття, тестові завдання протягом семінарського заняття
11	Внутрішньофірмове фінансове прогнозування та планування	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття, тестові завдання протягом семінарського заняття.
12	Антикризове фінансове управління на підприємстві	Вибіркова перевірка знань студентів по питанням тем 6-12. Проведення аудиторної контрольної роботи за результатами вивчення модулів, включаючи вирішення задач наведених в Навчальній програмі дисципліни.
Кінцевий контроль		Підготовка студентами розрахункової роботи відповідно до порядку написання таких робіт та їх тематики, викладених Навчальній програмі
		Іспит

Перелік питань до семестрового контролю

1. Розкрийте сутність фінансового менеджменту.
2. Яка мета та задачі фінансового менеджменту?
3. Які функції фінансового менеджменту?
4. Назвіть стратегії фінансового менеджменту.
5. Назвіть тактики фінансового менеджменту.
6. В чому полягає політика фінансового менеджменту?
7. Розкрийте сутність фінансової стратегії підприємства?
8. Яке місце займає фінансова стратегія в системі довгострокових планів підприємства?
9. Опишіть алгоритм розробки стратегії і тактики фінансового менеджменту.
10. У чому полягає організаційне забезпечення фінансового менеджменту?
11. Назвіть центри відповідальності підприємства та наведіть їх характеристику.
12. Яким чином класифікується інформаційне забезпечення фінансового менеджменту?
13. Назвіть показники, що формуються за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел інформації.
14. Яким чином класифікується фінансовий аналіз?
15. Які методи використовуються під час прогнозування основних показників довгострокового фінансового плану підприємства?
16. Назвіть основні форми фінансового контролю на підприємстві.
17. Охарактеризуйте основні етапи побудови фінансового контролінгу на підприємстві.
18. Сутність грошового потоку як об'єкта управління.
19. Значення управління грошовими потоками у складі фінансового менеджменту підприємства.

20. Класифікація грошових потоків підприємства.
21. Основні цілі і завдання управління грошовими потоками.
22. Основні принципи управління грошовими потоками.
23. Методи і етапи управління грошовими потоками.
24. Способи оптимізації грошових потоків.
25. Послідовність планування грошових потоків від операційної діяльності.
26. Способи планування грошових потоків від операційної діяльності.
27. Послідовність планування грошових потоків від інвестиційної і фінансової діяльності.
28. Поясніть необхідність визначення майбутньої та теперішньої вартості грошей у процесі здійснення фінансових розрахунків.
29. Сформулюйте основний принцип вартості грошей у часі.
30. Які фактори впливають на зміну вартості грошей у часі?
31. Що розуміють під нарощенням і дисконтуванням грошей?
32. У чому полягає різниця між нарахуванням простих та складних відсотків?
33. Як варто коригувати очікувані грошові потоки в зв'язку з інфляцією?
34. Розкрийте економічний зміст визначення вартості анuitету.
35. Яким чином врахування моменту здійснення грошових внесків впливає на результат визначення майбутньої та теперішньої вартості анuitету?
36. Як пов'язані між собою компаундинг та дисконтування?
37. Охарактеризуйте необхідність та особливості використання фінансових таблиць у процесі визначення вартості грошей у часі.
38. Назвіть основні складові оборотного капіталу.
39. Які переваги і недоліки необоротних і оборотних активів?
40. Як розраховується оборотний капітал методами «знизу» і «зверху»?
41. Як визначаються поточні фінансові потреби підприємства?
42. Які фактори впливають на величину поточних фінансових потреб?
43. У чому полягають заходи прискорення оборотності оборотного капіталу і з якою метою їх проводять?
44. Що розуміють під факторингом?
45. Назвіть типи політики управління обіговим капіталом.
46. У чому полягає сутність поглибленого аналізу власних оборотних коштів і поточних фінансових потреб?
47. Розкрийте зміст і складові власного та позичкового капіталу підприємства.
48. Розкрийте економічну сутність капіталу.
49. Проведіть систематизацію видів капіталу підприємства.
50. Розкрийте методи оптимізації структури капіталу.
51. Поясніть сутність вартості капіталу та показники оцінки вартості капіталу.
52. У чому полягають причини необхідності розрахунку ціни капіталу?
53. Що розуміють під середньозваженою вартістю капіталу і як її розраховують?
54. У чому полягає сутність теорії структури Мілера – Модільяні?
55. Розкрийте етапи оптимізації структури капіталу підприємства.
56. Охарактеризуйте сфери використання показника вартості капіталу в діяльності підприємства.
57. Визначити сутність економічної категорії «інвестиції» та охарактеризувати їх види.
58. Сформулювати основні сутнісні характеристики інвестицій підприємства як об'єкта управління.
59. Перерахувати функції інвестиційного менеджменту та визначити основні принципи управління інвестиційною діяльністю підприємства.
60. Визначити форми реальних інвестицій і особливості управління ними.
61. Проаналізувати систему основних показників оцінки ефективності реальних інвестицій.
62. Сутність та форми фінансових інвестицій підприємства
63. Охарактеризуйте типи портфелів фінансових інвестицій.
64. Розкрийте зміст основних передумов виникнення ризику в діяльності підприємства.
65. Дайте пояснення, чому ризик це об'єктивно – суб'єктивна економічна категорія.

66. Дайте визначення поняття «фінансовий ризик».
67. Охарактеризуйте методи управління ризиком.
68. Як аналізуються ризики?
69. Яка сутність статистичного методу розрахунку фінансового ризику?
70. Якими способами знижується фінансовий ризик?
71. Охарактеризуйте методи вимірювання ризику інвестицій в цінні папери.
72. Призначення коефіцієнтного аналізу та характеристика основних груп фінансових коефіцієнтів.
73. Зміст фінансової стійкості і рентабельності підприємства та методи її оцінки.
74. Зміст ліквідності і платоспроможності підприємства та методи їх оцінки.
75. Сутність ділової і ринкової активності підприємства та методи їх оцінки.
76. Дайте загальну характеристику методів та моделей, які використовуються в фінансовому прогнозуванні та плануванні.
77. Поясніть етапи фінансового планування.
78. В чому суть методу відсоткової зміни реалізації?
79. Опишіть загальну схему розрахунку потреби у додатковому зовнішньому фінансуванні.
80. Поясніть етапи складання фінансового плану, опишіть загальну схему його складання.
81. Що Ви розумієте під змістом фінансового плану?
82. Які форми фінансових планів ви знаєте?
83. З якою метою здійснюють перспективне фінансове планування?
84. Які фінансові плани складають у складі поточного фінансового планування?
85. Дати визначення фінансової кризи.
86. Якими параметрами характеризується фінансова криза ?
87. Дати визначення антикризового фінансового управління.
88. Назвати елементи антикризового фінансового управління.
89. Назвати зарубіжні та вітчизняні методики прогнозування банкрутства.
90. Дати визначення санації підприємства, в яких випадках здійснюється санація підприємства?

VIII. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Викладання дисципліни передбачає використання новітніх освітніх технологій, спрямованих на підвищення зацікавленості студентів в вивченні курсу, оволодінні теоретичними та практичними знаннями з предмету. Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни будуть здійснюватися проблемні лекції (за участю студентів), презентації (лекцій/семінарів), кейси (оцінка теорії через практичні аспекти), робота в малих групах та семінари-дискусії, що використовують мультимедійне техніко-програмне забезпечення. Рекомендовані методи активації наведені нижче у таблиці 6.

Таблиця 6

Складові методів активізації процесу навчання

Тема	Методи активізації процесу навчання		
	Лекції	Семінари	Інше
З/модуль I.			
1	Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту	Презентація	Семінар – дискусія
2	Система забезпечення фінансового менеджменту	Презентація	Кейс

3	Управління грошовими потоками на підприємстві	Презентація	Кейс	Інтернет-звіти студентів по нормативній базі
4	Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках	Презентація		Інтернет-звіти студентів по нормативній базі
5	Управління прибутком	Презентація	Кейс	
3/модуль 2.				
6	Управління активами	Презентація	Семінар – дискусія	
7	Вартість (ціна) і оптимізація структури капіталу	Презентація	Семінар – дискусія	
8	Управління інвестиціями	Презентація	Семінар – дискусія	
9	Управління фінансовими ризиками	Презентація	Обговорення питань семінару в робочих групах	
10	Аналіз фінансових звітів	Презентація	Семінар – дискусія	
11	Внутрішньофірмове фінансове прогнозування та планування	Презентація		Інтернет-звіти студентів по нормативній базі
12.	Антикризове фінансове управління на підприємстві	Презентація	Кейс	

ІХ. Рекомендовані джерела інформації

1. Басова О.О. Управління оборотним капіталом торговельних підприємств / О.О. Басова // Інвестиції: практика та досвід. – № 11. – 2018. – С. 49-54. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/11_2018/10.pdf
2. Бланк И.А. Концептуальные основы финансового менеджмента / И.А. Бланк. – К : Ника-Центр, 2003. – 448с.
3. Бланк И.А. Управление активами [Текст] / И.А. Бланк. – К: Ника-Центр, 2000. – 720с.
4. Бланк И.А. Управление активами и капиталом предприятия [Текст] / И.А. Бланк. – К: Ника-Центр, 2003. – 448с.
- 5.
6. .Бланк И.А. Управление денежными потоками [Текст] / И.А. Бланк: изд. 2-е, перераб. и доп. – К.: Ника-Центр, 2007. – 752 с.
7. Бланк И.А. Управление инвестициями предприятия [Текст] / И.А. Бланк. – К: Ника-Центр, 2003. – 480с.
8. Бланк И.А. Управление прибылью [Текст] / И.А. Бланк: изд. 2-е, расш. и доп. – К: Ника-Центр, 2002. – 752с.
9. Бланк И.А. Управление финансовой стабилизацией предприятия [Текст] / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2003. – 496 с.
10. Бланк И.А. Управление формированием капитала [Текст] / И.А. Бланк. – К: Ника-Центр, 2002. – 512с.

11. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: Учеб. курс. / И.А. Бланк – К.: Ника-Центр – Эльга, 1999. – 528 с.
12. Білик М.Д. Грошові потоки підприємств у мікро- та макроекономічному аспекті / М.Д. Білик, С.І. Надточій // Фінанси України. – 2007. - № 6. – С. 133-147.
13. Бригхэм Ю. Финансовый менеджмент [Текст] / Ю. Бригхэм, М. Эрхардт: 10-е изд.; пер. с англ. под. ред. к.э.н. Е.А. Дорофеева. – СПб: Питер, 2009. – 960 с.
14. Бурак І.О. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління оборотними активами суб'єкта підприємницької діяльності / І.О. Бурак, Р.Р. Гиршкан. – Молодий вчений. – № 5 (57) . – 2018. – С. 277-281.
15. Бурденко І.М. Управління грошовими потоками як основа забезпечення фінансової рівноваги суб'єктів господарювання / І.М. Бурденко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – № 16. – С. 661-665. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/16-2017/130.pdf>
16. Голинський Ю.О. Оптимізація грошових потоків підприємств та їх прогнозування // Ю.О. Голинський, Л.М. Луців, Д.М. Шпаргала. – Молодий вчений. – № 2 (54). – 2018. – С. 687-690. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://molodyvchenu.in.ua/files/journal/2018/2/159.pdf>
17. Єлейно Я.І. Деякі характеристики фінансових потоків / Я.І. Єлейно, А.А. Музичук // Фінанси України. – 2006. - № 2. – С. 138.
18. Івченко Л.В. Сутність грошових коштів: підходи до визначення / Л.В. Івченко. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/10-2016/167.pdf>
19. Ковалев В.В. Курс фінансового менеджмента [Текст]: учебник / В.В. Ковалев. – 2-е изд. – М.: Проспект, 2009. – 480 с.
20. Костюк-Пукаляк О.М. Сучасна концепція визначення суті грошових потоків та їх видів / О.М. Костюк-Пукаляк // Молодий вчений. – 2017. – № 8 (48). – С. 449-456. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://molodyvchenu.in.ua/files/journal/2017/8/98.pdf>
21. Крамаренко Г.О. Фінансовий менеджмент [Текст]: підручник / Г.О. Крамаренко, О.Є. Чорна. – К: Центр навчальної літератури, 2006. – 520 с.
22. Лігоненко Л.О. Управління грошовими потоками [Текст]: навч. посіб. / Л.О. Лігоненко, Г.В. Ситник. – К: КНТЕУ, 2005. – 255 с.
23. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»
24. Пазинич В.І. Фінансовий менеджмент [Текст]: навч. посібник / В.І. Пазинич, А.В. Шулешко. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 408 с.
25. Петренко В.С. Теоретичні та методологічні аспекти грошових потоків на підприємстві / В.С. Петренко, Д.С. Кузнецова. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://molodyvchenu.in.ua/files/journal/2016/5/32.pdf>
26. Пилипенко С.М. Управління нематеріальними активами: проблеми та основні шляхи їх вирішення / С.М. Пилипенко. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/12516/1/Pylypenko_article_2016_2.pdf
27. Сергеева О.Р. Сутність та основні аспекти управління грошовими потоками підприємства / О.Р. Сергеева // Науковий вісник Ужгородського національного

- університету. – 2017. – Випуск 12, частина 2. – С. 107-110. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/12_2_2017ua/24.pdf
28. Суторміна В.М. Фінанси зарубіжних корпорацій [Текст]: підручник / В.М. Суторміна. – К.: КНЕУ, 2004. – 566 с.
 29. Тренев Н.Н. Управление фінансами [Текст]: учеб. пособие / Н.Н. Тренев. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 496 с.
 30. Тянь Р.Б. Структурний аналіз грошових потоків із метою підвищення надійності їх прогнозування / Р.Б. Тянь, О.В. Лисенко // Фінанси України. – 2012. – № 5. - С. 110-120.
 31. Финансовый менеджмент. Теория и практика [Текст] : Учебник / Под ред. Е.С. Стояновой. - М.: "Перспектива", 2010. - 655с.
 32. Фінансовий менеджмент : [підручник] / А.М. Поддєрьогін [та ін.] ; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – К. : КНЕУ, 2005. -535 с.
 33. Фінансовий менеджмент [Текст]: навч. посібник / М.М. Александрова, С.В. Бардаш, О.С. Бородкін, інші; За ред. Кірейцева Г.Г. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К : Центр навчальної літератури, 2004. – 531с.
 34. Фінансовий менеджмент [Текст]: підручник / В.П. Мартиненко, Н.І. Климаш, К.В. Багацька, І.В. Дем'яненко, [та ін.] за заг. ред. Т.А. Говорушко. – Львів “Магнолія 2006”, 2014. – 334 с.
 35. Финансовый менеджмент. Теория и практика [Текст] : Учебник / Под ред. Е.С. Стояновой. - М.: "Перспектива", 2010. - 655с.
 36. Школьник І.О. Фінансовий менеджмент [Текст]: навч. посібник / І.О. Школьник, І.М. Боярко, Б.І. Сюркало. – Суми: Університетська книга, 2009. – 301 с.
 37. Янковий О.Г. Прогнозування грошових потоків підприємства на основі принципу балансу змінних / О.Г. Янковий , Г.В. Кошельок // [Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка](#). Том 1. – 2017. – № 1 (49). – С. 309-315
 38. Ясишена В.В. Систематизація основних елементів управління грошовими потоками підприємства / В.В. Ясишена, Л.І. Пославська // Економічний простір. – 2016. – № 106. – С. 241-254.

Електронні джерела

1. Офіційний сайт Міністерства фінансів України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua
2. Офіційний сайт Національного банку України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua
3. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://www.portal.rada.gov.ua>
4. Офіційний сайт Міністерства економіки України. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Кабінету міністрів України. – Режим доступу: // <http://www.kmu.gov.ua>
6. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
7. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р № 463-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.zakon0.rada.gov.ua.
8. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lib-gw.univ.kiev.ua>.
9. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.

10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" від 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
11. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/>.
- Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.